

Mesemondások

Mesemondás... Kedvenc szava volt ez Krúdy Gyulának. Gyakran leírta, akár felnőttekhez szolt, akár a gyermekek szórakoztatására ült ki színes függönyei elé. Az ő ifjúságát hűségesen végigkísérte a mesemondás. Minden bizonyos magas kort megért nagyapjának köszönhetette még történelmi érdeklődését. Legidősebb Krúdy Gyula ugyanis az 1848-~~as~~ szabadságharc huszárpitánya volt. Gazdag élményei nyomon követhetően nagy hatással voltak a készülődő íróra, aki évekkel később rendre papírra is vetette a nagyapjától hallott, vagy az általa ihletett színes történeteket. Például a „Komáromi fiú”-t, „Az utolsó honvédek”-et, a „Vadkerti hősnő”-t, amelyek be is kerültek a Móra Kiadó könyvhétre megjelent válogatásába. (*A Tisza fia*)

Krúdy témaválasztását nagyban befolyásolták a családi hagyományok. Említést érdemel a vakmerő Krúdy Kálmán, a nagyapa öccse, ez a szilaj és rettenthetetlen férfiú, aki a vörössipkás halálzászlóalj parancsnoka volt, s aki a szabadságharc bukása után sem volt hajlandó letenni a fegyvert. Partizánharcot kezdett a bujdosókból összehaveródott csapata élén. Maga Krúdy úri betyárnak nevezte eme rokonát, aki hosszú ideig rettegésben tartotta az Ipolyságot és a Felvidéket, míg végül a vadkerti csárdánál törbenem csalták. Az író egész életében foglalkoztatták Krúdy Kálmán viselt dolgai; alakjáról több elbeszélést, sőt, regényt is írt, fiataloknak és felnőtteknek egyaránt.

Ismert életrajzi tény az is, hogy Krúdy 1888 őszén került Podolinba, ahol három évig tanult az ottani algimnáziumban. Podolin, s ezzel együtt a Felvidék ugyancsak életre szóló élménye volt. (Podolin még a késői Szindbád-elbeszélésekben is megjelenik!) E városban elsősorban a Rákóczi-kultusz ápolásának voltak nagy hagyományai, amelyek nagyon nagy hatással voltak a kisdíákra. De a kuruckor élményén

túl kapott itt mást is. Többször leírta visszaemlékezéseiben, hogy Podolin neki egy nagy utazást is jelentett — visszafelé a régmúlt századokba, a középkorba. Érthető, hogy a boltíves, fallal körülvevett műemlékváros, a sok-sok tárgyi emlék, felkeltette a fiatal gimnazista érdeklődését a szepesi városok változatos történelme iránt, amely ugyancsak megunhatatlan téma volt számára. Ontotta is a történeteket, kalandokat és életképeket az elzalogosított szepességi városokról, a középkori királyokról, zsoldosokról, fogadókról, kalandorokról, hősookról és árulókról. (Megjegyzendő, hogy történelmi tárgyú elbeszéléseinek legnagyobb része a valóságban gyökerezik. Krúdy mindig is szívesen forgatta a történelmi tanulmányokat, s ezekből szívesen is merített.)

A *Tisza fia* című új kötetben helyet kapott egy regény is, a *Mesemondások Jókai Mórról* című, amely először és utoljára 1925-ben jelent meg. Az író Zsuzsa lányának ajánlotta ezt a művét: „Lehet, hogy én akkor már nem leszek, mikorára te eljutsz a hosszú utakon a mesék országába. Azért már most megfogom a kis kezedet, hogy könnyebben odatalálj Meseország királyához, Jókai Mórhoz.” Ez az olvasmányos irodalomtörténet és Jókai-életrajz, színvonalas és hasznos olvasmány a mai fiataloknak is. Egy történelmi korszak átfogó krónikája. Csakúgy, mint a másik kisregény a *Hortobágy* című, amelyben Krúdy Csokonai Vitéz Mihály ifjúkorába kalauzol el.

A most megjelent válogatás szerkesztője, Udvarhelyi Dénes találóan jegyzi meg utószavában, hogy az ifjúsági írásokból más Krúdy-arc tekint vissza, mint a felnőttek számára írt művekből. „Itt nem az álomlátó, múltba révedő, lenyűgözően szép hangú stílusművész, a lírai ábrándozás nagymestere, a ködlepte vizeken hajózó Szindbád szólal meg...” Hanem a mesemondó tanítgatja fiatal olvasóit.

Fehér Béla